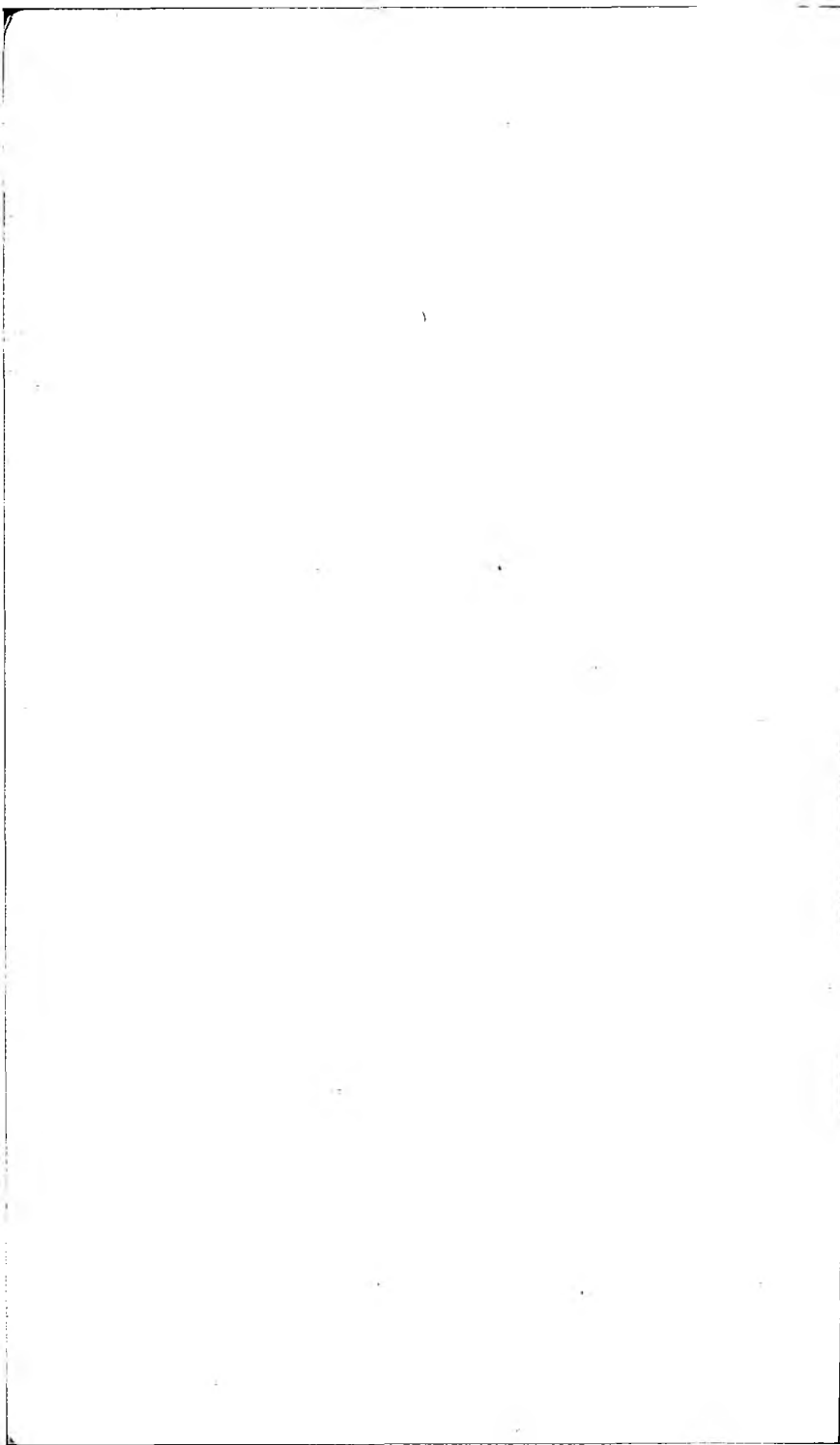

e yayınları
türk ve dünya şiiri dizisi : 1
yöneten :
cevat çapan
yayın hakları : e yayınları, ece ayhan 1973
mayıs 1973
kapak :
sungu çapan

dizgi baskı
yelken matbaası
cilt
alibaba ciltevi
kapak baskısı
arofis matabaası

DEVLET VE TABİAT
ya da
ORTA İKİDEN AYRILAN
ÇOCUKLAR İÇİN
ŞİİRLER

ECE AYHAN

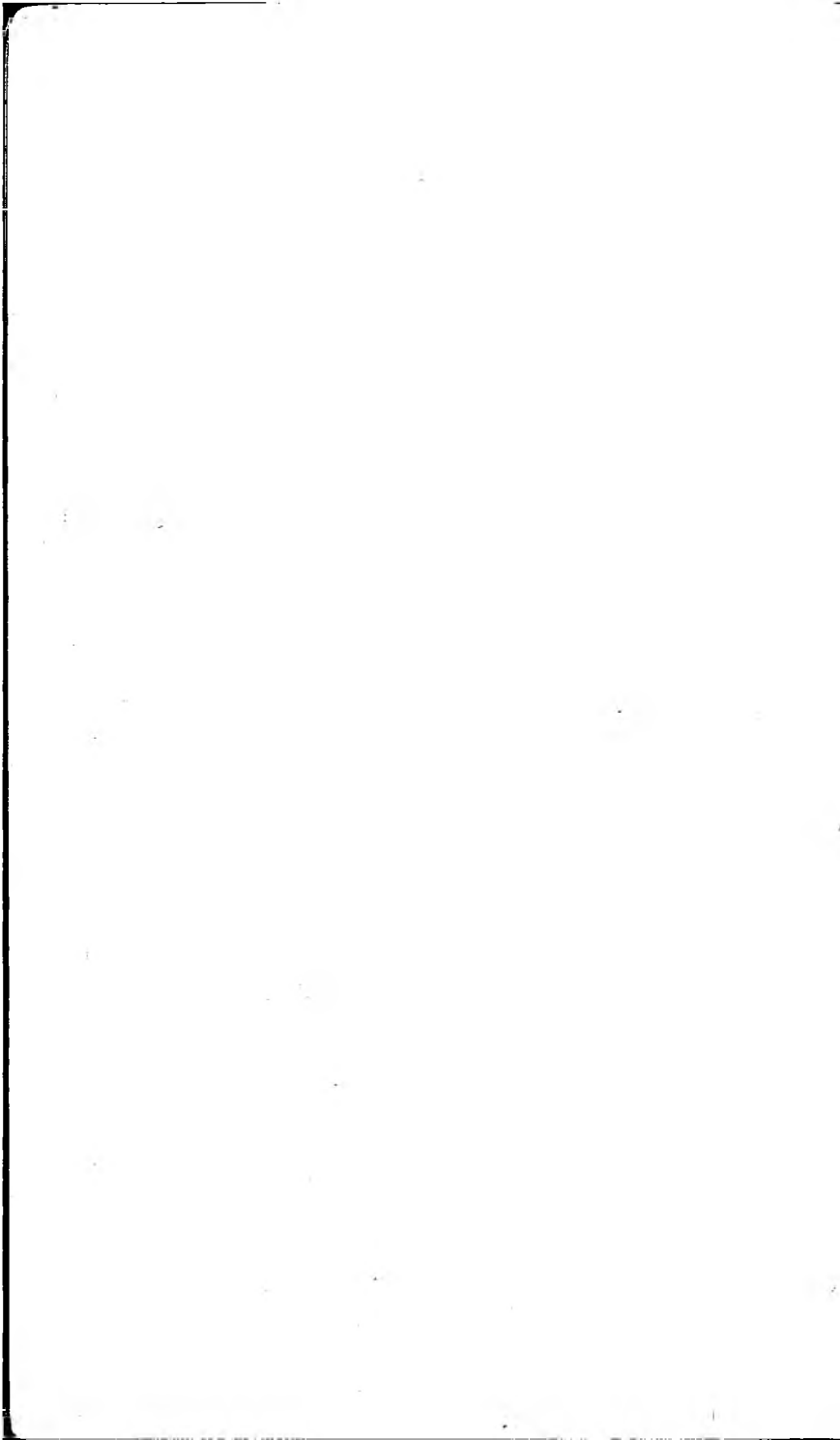
ece ayhan
devlet
ve
tabiat
ya da
orta ikiden
ayrılan
çocuklar için
şiiirler

e yayınları

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

1881

ORTA İKİDEN AYRILAN
ÇOCUKLAR İÇİN
ŞİİRLER

MOR KÜLHANI

1. Şiirimiz karadır abiler

Kendi kendine çalan bir davul zurna
Sesini duyunca kendi kendine güreşmeye başlayan
Taşınır mal helâlarında kara kamunun
Şeye dar pantolonlu kostak delikanlıların şiiridir

Aşk örgütlenmektir bir düşünün abiler

2. Şiirimiz her işi yapar abiler

Valde Atik'de Eski Şair Çıkmaşı'nda oturur
Saçları bir sözle örülür bir sözle çözülür
Kötü caddeye düşmüş bir tazenin yakın mezarlıkta
Saatlerini çıkarmış yedi dala gerilmesinin şiiridir

Dirim kısa ölüm uzundur cehennette herhal abiler

3. Şiirimiz gül kurutur abiler

Dönüşmeye başlamış Beşiktaşlı kuşçu bir babanın
Taşınmaz kum taşır mavnalarla Karabiga'ya kaçan
Gamze şeyli pek hoş benli son oğlunu
Suriye hamamında sabuna boğmasının şiiridir

Oğullar oğulluktan sessizce çekilmesini bilmelidir
abiler

5. Şiirimiz mor külhanîdir abiler

Topağacından aparthanlarda odası bulunamaz
Yarısı silinmiş bir ejderhanın düzüşüm üzre
eylemde
Kiralık bir kentin giriş kapılarına kara kireçle
Şairlerin ümüğüne çökerken işaretlenmesinin
şiiridir

Ayıptır söylemesi vakitsiz Üsküdarlıyız abiler

6. Şiirimiz kentten içeridir abiler

Takvimler deęiştirilirken bir gün yitirilir
Bir kent ölümün denizine kayar dragomanlarıyla

Düzayak çivit badanalı bir kent nasıl kurulur
abiler?

MEÇHUL ÖĞRENCİ ANITI

1918-1919 YILI
MÜHÜR

Buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında
Bir teneffüs daha yaşasaydı
Tabiattan tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür
Devlet dersinde öldürülmüştür

Devletin ve tabiatın ortak ve yanlış sorusu şuydu:

— Maveräünnehir nereye dökülür?

En arka sırada bir parmağın tek ve doğru karşılığı:

— Solgun bir halk çocukları ayaklanmasının kalbine!
dir

Bu ölümü de bastırmak için boynuna mekik oyalı mor
Bir yazma bağlayan eski eskici babası yazmıştır:
Yani ki onu oyuncakları olduğuna inandırmıştım

O günden böyle asker kaputu giyip gizli bir geyik
Yavrusunu emziren gece çamaşırcısı anası
yazdırmıştır:
Ah ki oğlumun emeğini eline verdiler .

Arkadaşları zakkumlarla örmüşlerdir şu şiiri:
Aldırma 1281 İntiharın parasız yatılı küçük zabit
okullarında
Her çocuğun kalbinde kendinden daha büyük bir
çocuk vardır
Bütün sınıf sana çocuk bayramlarında zarfsız kuşlar
gönderecek.

ORTA İKİDEN AYRILAN
ÇOCUKLAR İÇİN
ŞİRLER

Sivil ölümden konuşuyoruz dağılan neftilikler
arkadaşlar Makedonyalı kalın usta marangozlar.
Kapaklanır bir adam daha kaçınıcı, aktığımızı görünce
ters çevrilmiş kente karşı işte onun denizlerine
delikanlı kotaklarımızı çıkarmış ve ırmaktır.

Erkek ölümden konuşuyoruz yeni ormanlardan
dahi «diken seven gülüne katlanır bir kadın»dan.
Haramiler ki kırkın üstünde artık sayıları
bir küçük tabut tabakada gezdirirler ölüleri fakfon
burunlarına çekmek üzere, ince çağrışımıdır.

Ey orta ikiden ölerék ayrılan çocuklar! aslında
başlıyan
askerler tabiatta hâlâ tramvaydan Sirkeci'de mi
inerler?
süsüne kaçılmamış bir cenaze törenine gitmek için.

KENDİ KENDİNİN TERZİSİ
BİR KAMBUR

1. Şöyle böğürüyor bir kambur

Kardeşler! Deniz geçen ahali! Erken kalkalım
Köroğlunun koynundan biraz
Kalender ilk vapurumuzdur
Gidiyor yunuslarla yarışacak

Üstünde nasıl geçirmiştir
Geceyi iskelede tehlikeli denizin

Gemi arslanı Bursalı bir anadır niçin
Ölü çocuğunu nüfusa yazdıracak

Niçin zurnalaşmış bir zurnacı
Göndere çekmiştir kendini kıçta

2. Şöyle de böğürebilir bir kambur

Öksüz çocuklar! Deniz cenazesi babalarınızın
döşeginden, peki yetimler pazen?

Tabiatı eleştirmeyiniz sakın
Kuş yapraklarını döktüğü için

Dokunmayın çocuklara sabah
sabah ulan! Loncaya yazılmadan

Şairlikten kesilenler kolu! Hiç
olmazsa kamburların ölümünü tabiattan bilmeyiniz

3. Vaktinizi alacak bir kambur

Mor biletli yolcular! El deęiřtiren halk kartları!
Ne kadar az yer kaplıyorsunuz

Sırtını bacaya dayamış gece görevlisi bir ölü
yıkayıcısının yorgunluğu akıyor
Bilir misiniz kendisi yeryüzünden yanadır hayatta

Otuz üçlerde sudan başlamış bir kan
davası üzre ayakta bir laz oğlu
Kasımpaşa zindanına işkencelere götürülüyordur
İki kurtun eşliğinde ve arasında

4. Dağ hamamında yıkanmış bir kambur

Belli ki kaçmıştır çok ağır cezalı bir çocuk
Kurulu zulmün yetiştirme yurtlarından
Çakıyla kazmıştır içerden kapısına
Kuş dillerinde olmaz bir helânın şahlığı mahlığı

Geçme oğlum geçme süründürürler
Namık Kemal köprüsünden insanı

Arı yapayalnızlığına çömelmiş gazeteye bakıyor
kara

yeldirmeli kurşuncu bir nine
Askerî mızıkâ okuluna giremeyiş
sınavları yedek aday listesi

Her yıl arar ve bulur ve sarsıldığını kimse göremez
İdam edilmiş torununun ilk adını

5. Dikiři temiz iđneardı bir kambur

Irgat mahallinde ilk derse ve hiđ
bir derse girmeyecek dudak tiryakisi iki đrenci
Şiiri devamlıdır maalesef sesi dıŐarı
vermeyen yüksek ve alđak kaldırım sinemalarının

Giderler harçlıklarına eserse
Haliç vapurlarıyla Zap Suyu'na

Bir körlüğün de beyaz sesi tiz
Ayvansaray tezgâhlarında kalafatlanmıştır

6. Varolabilmek içindir bir kambur

Utaniyor Kısıklı'dan bir kızın eprimiş hırkası
Karşısındaki bir Üsküdar sultanıdır
Ezelden beri oturmuş bıyıklarınının kapı önüne

Biletçiyle tartışıyor bir kocaoğlan
Biletsiz ayıcısı İcadiyeli çocuk nedeniyle

Hey gidi farketmeyen para kardeř!
Tedavülün kaldırıldığını töremizden

7. Anlaşılmayan muhasebeci bir kambur

Ey atlaslarda eski coğrafyalarda
Yerleşecek toprak arayan halklar!
Yıkıntılarımızdaki incir ağaçları

Değdi ilk mahmuzumuz son İstanbul'a
Yüz çocuk boşalttı ki ebru işçisidirler

Kalender yolcuları da sarışın çırak
Karaşın usta olmuş dağılıyorlar dağılmasınlar

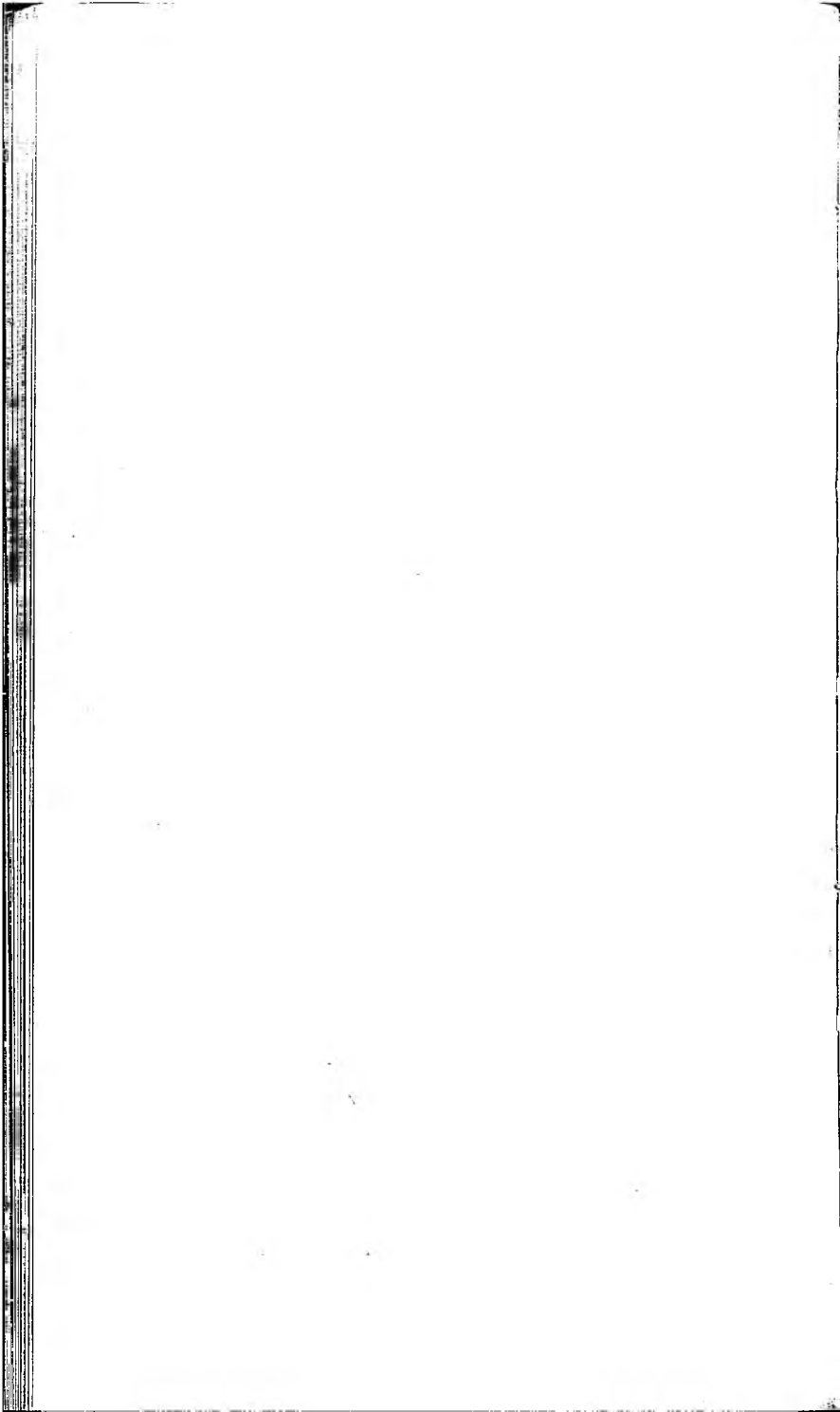
Bolahenk bir bando mızıka tınlıyor kıyıda
Kontrbasist yarbay Alman Lange Bey şef

8. Kendi kendinin tarzisi bir kambur

Bir kat adamlığını da dumana vermiş
Üsküdarlı kalender şair arkadaşlar hey!

Sizi buraya bizi bugünlere esenlikle getiren
Tek kürek kayıçlıktan yetişme azgınlığımıza
Gerçekte kancığın kendisi kıçın kıçın yanaşmıştır

Çünkü her kambur biraz şair bir ailedendir
Toparlarsak kendi kendinin çırağı da olabilir
Ölü sözcüklere ve çocuklara can vermek için
Hangi marş iki kez çalınırsa yeryüzünde unutmayın
Hem usta hem çırak bir kambur içindir.

YALINAYAK ŞİİRDİR

1. Biz tüzüklerle çarpışarak büyüdük kardeşim

Emrazı Zühreviye Hastanesi'ne kapatıldı anamız
Adıyla çalışan ermiş Sirkeci kadınlarındandır

Şeker atar hâlâ mazgallardan Cankurtaran'da
Acı Bacı'nın acı bilmez uçurtma çocuklarına

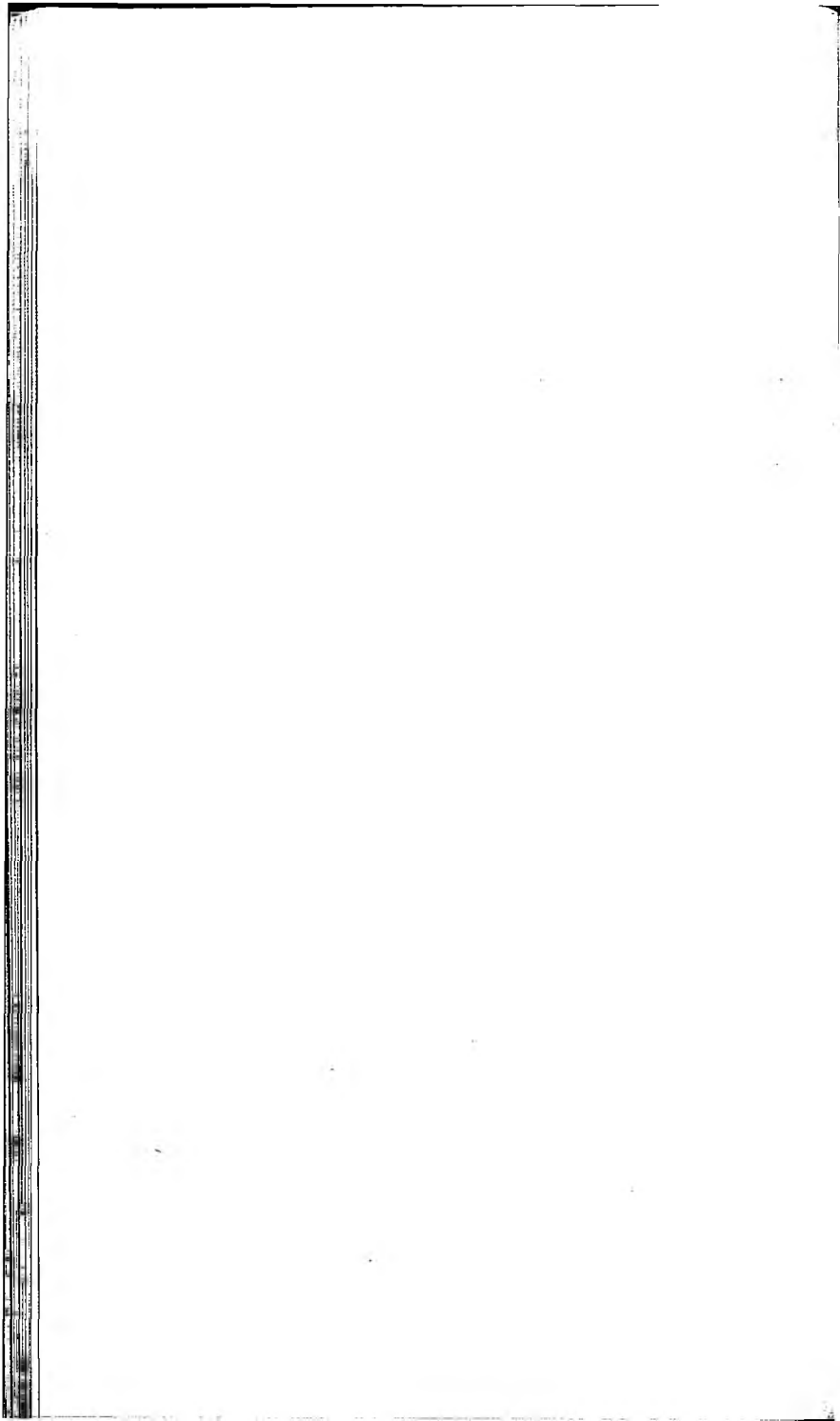
Yıl sonu müsamerelerine kimler çıkarılmaz?

2. Velhasıl onlar vurdu biz büyüdük kardeşim

Babamız dövüldü güllâbici odunlarla tımarhanede
Acaba halk nedir diye düşünür arada işittiği

Dudullu'dan tâ Salacak'a koşarak alkışlayalım
Fazla babalarıyla dondurma yiyen çocukları

Hangi çocukların neye imrenmesi yalınayak
şiiirdir?

AÇIK ATLAS

Hayattan ders veriyor diye öğretmenleri kızdıran
Tuzu bir bulmuş çocukları saklamadan güldüren
dünyaya

Su kaçırmaz bir eşeğin sesine açıktır penceresi
Bir sınıfın, batı son dersinde, kuşluk vakti

Meşeler yapraklanınca bir tuhaf olurlar işte
Koparılmış kürt çiçekleri, hatırlıyarak amcalarını
Azınlıkta oldukları bir okulda bile, sorarlar soru
Neden feriklerin ve eşeklerin memeleri vardır?

En arka sırada çift dikişliler, sınavda en öne
İntihara ve denizde nasıl boğulmaya çalışırlar
Yalnız Orta Doğu'da el altında satılan bir atlas
Kim demiş on sekiz yaşından küçükler okuyamaz

Bakıldı ki kum saati, ters çevrilmiş, çıt, usul isa asi
olmuş
İkinci karnede babası yarısını silâhıyla dışarda
bırakıp
Öyle öğretildiği için saygılı, sınıfa girenı parmak
çocuğun
Boş yerine, girilmeyen bir dersin denizi, gelip
oturmuş

Açık kalmış atlası, deniz taşmıştır, darılmasın Fırat
ama

Hayatın orta öğretmeni sustu, dondu gülmeleri
çocukların
Bir cenaze töreninde daha ölümü karşılamaya
götürüleceğiz

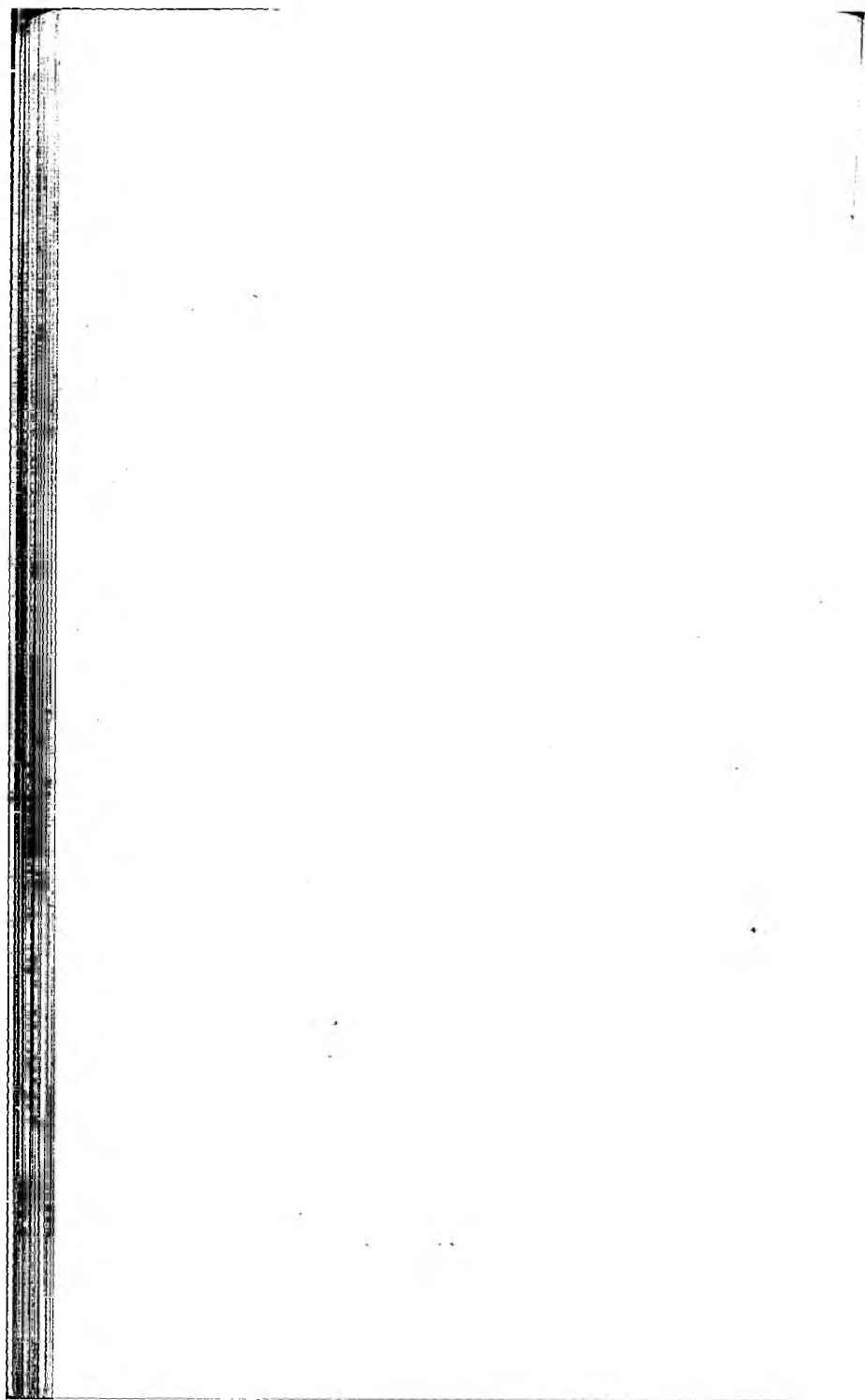
Efendiler! Eşekler susabilirler
Nè yani çocuklar hiç gülmeyecekler mi?

ARAPLARIN AT KOŞTURMALARI

Açıl Doğu açıl! Açıl dağarcığım
Açıl Arapların at koşturmaları açıl!
Davulun eski arkadaşıyla başlıyoruz
Yakışırlığını yitirmeyen

Ve bacadan giren bir adamın kara gece
Ya öldürdüğünü ya öldürüldüğünü de bilerek
Bismillah tû Hâfız Post
İnsanoğlu babasıdır

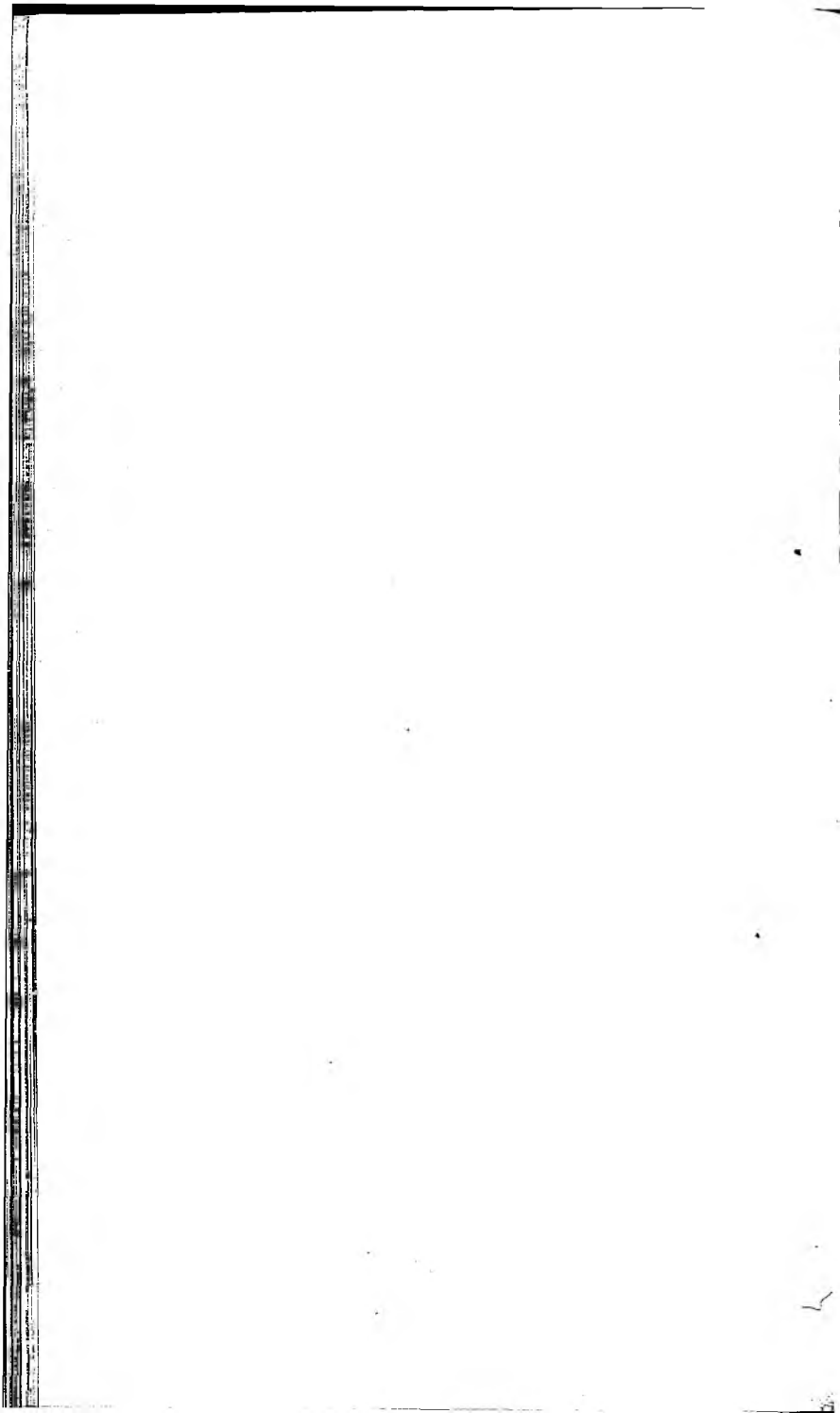
«Bir dahaki gelişte dünyaya, nehir yollarından
döneceğiz»

ŞİİRİN DENİZ KIYISINDAKİ SESİ

*Denize atılmış şüirdir bence
Yurtsa:jan, yurdu bilinmeyen bir yıldız*

*Şiirin deniz kıyısındaki sesine bırakılmış ölümdür
Yanacak sarayların kestiği bir yarım ay.*

ALA ALA HEY!

Ey erkek Şehrazat! Suriye mantığı
Aydınlık bir el yazısını buruşturan
Ey son taksitlerini yatıranların kentindeki okuyucu!
Her yakın zulmün küçük hisseli uzak ortağı

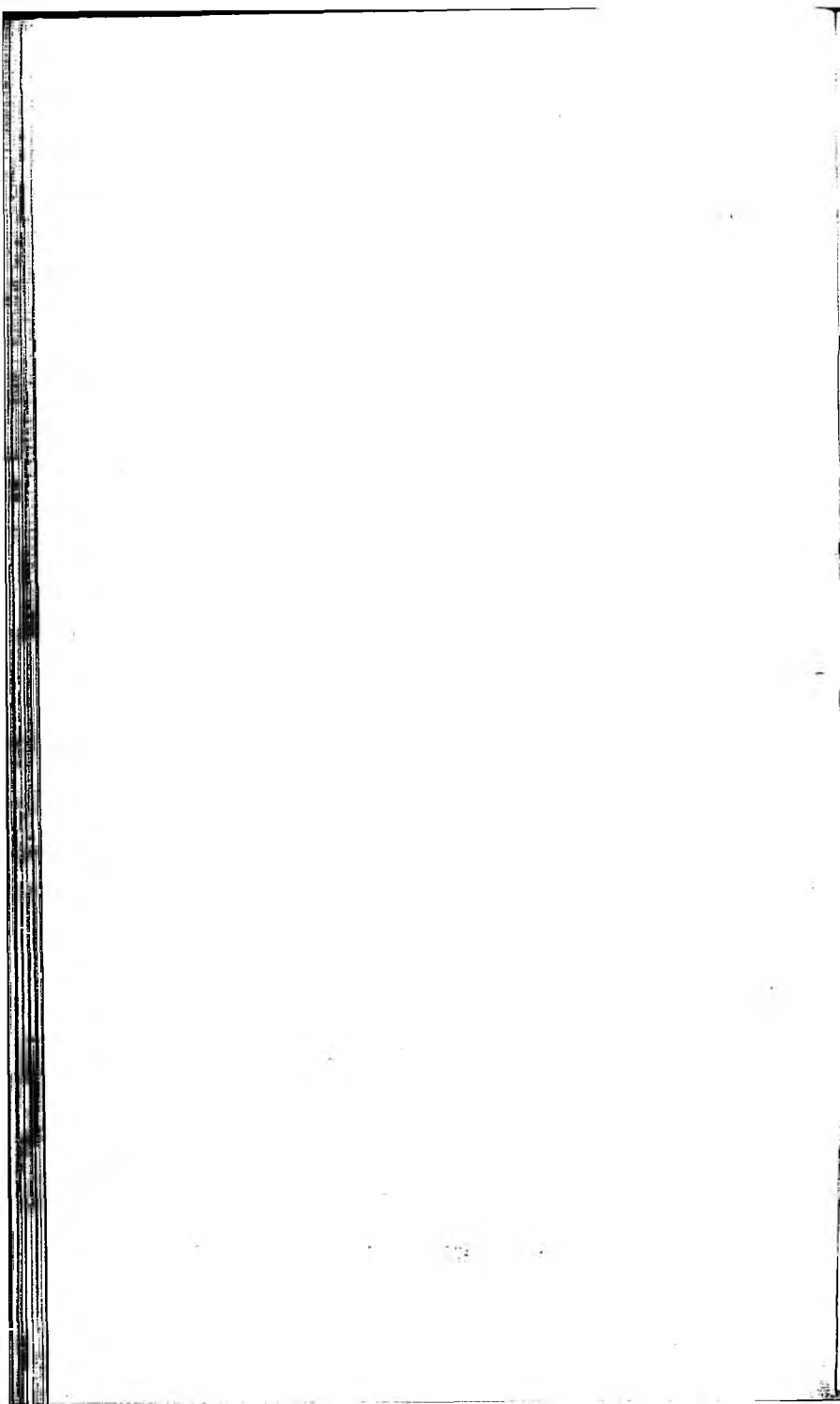
Bütünleyemez mi sanıyorsunuz çalışır bir şiir kara
Yukarda parçalanmış yüzleri
Türkiye mezarlığının derinliklerinden çıkarıp

İşte rih ve hokka!
Zulme karşı hadisler derleyen baba ve
Koşarlı ayaklarıyla oğul

Mahmuzlu bir su üstü gemisi sığlığa oturmuştur
Uzun ölülerin gömülmeleri uzamış denizlerdeyse
Hiç bitmez

Yorulan bir şiirin ayak değiştirmesi

Ala ala hey! Artık şarkı olacak
Şiirin döndermesine genç hallaçlar ve
Kuşbakışlı çocuklar karşılık veriyorlar
Salarak gürlüklerine göğün uçurtmalar, hurra!

GÖKYÜZÜNDE BİR CENAZE TÖRENİ

Düşmemiş Hezarfen Efendi'yle karşılaşır mı acaba?

Bir bakmışım baloncusu uçmuş kan mavisi balonlar
Kuşların vurulduğu mevsim Üsküdar iskele alanında

Bir bakmışım gökyüzünde gömülmez bir cenaze töreni
Ve aşağıda, yıkanmış balonlar demetinin başında

Kurşun ayaklı bir parmak çocuk, kırılır ağlamaz
ölümü ustaca oyalayan babam öldürülmüş ben
satarım

Kopmuş bir kocakarının da eteklerinde azat kuşları
Oğlum öldürülmüş ben satarım Üsküdar iskele
alanında.

DENİZİN ALTINDAKİ BANDOLAR

İşte ölüm şu derin taçlı şiidir bak
Duman adamları maskeli katanalarıyla geçiyor
Çalan bir bandonun eşliğinde
Şimdiye dek ölmeyen kentimizin üzerinden
Hiç değilse sokaklarında

— Sayın padişahım muhbir
Denizin altındaki bandolar da çalışıyor muydu?

Parmak çocuk sorusu karşılığını da içinde taşır

-- Ama şurasını unutuyorsun hep
Boğuldukları zamanki yaşlarıyladır çalgıcılar

Herhalde böyle bir şiire başlayan onu bütünler.

USTA İŞİ

1. Fakir kuş hiç unutmaz, kitapların yakıldığı yıld:

Kırk kapıdan birden devletle girdiğini gördük
Başsız bir at ve içindeki solgun süslü binicisinin

Dervişlere göre parçalanmış ölüm doğudan
dönüyordur

Onun için ki acı bir suyla üçe bölünmüştür bir
kent

2. Fakir kuş hiç unutmaz, ustaları ölmüş oğlan
çocukları
Denizden çıkınca birbirlerinin saçlarını tararlardı

Ah karpuzun içindeki kesmece delikanlım İstanbul
Yüreğini utanarak saklıyor ve çürümüş çiçek
kokuyorsun

Okuma parçası bir kentin üstünde kara güvercinler
uçuşuyor

3. Fakir kuş hiç unutmaz şu altın eytişimsel yasayı da
Tarihte nice ve nite şehzade bilmeden atını
taşımıştır

İşte onların sandukalarında usta işi gazeller
oyuludur.

VIŞNEÇÜRÜĞÜ ŞİRLER

1. Kapkaragümrüklü ölçüsüz ayaksız Ali çocuklar
Asılmak bilirsiniz kesin tehlikeli ve yasaktır
Edirnekapı—Bahçekapı sarı kamu tramvaylarına

Haramiler Durağı'ndan Beyoğlanlıları öne alır
Ve delip geçer yedi kenti saatlerin en köründe
Halk kipiyle voyvooo! Ölüm!—Ölüm! tramvayları
Ardınca siz vişneçürüğü şiirlerimi bırakmıştır

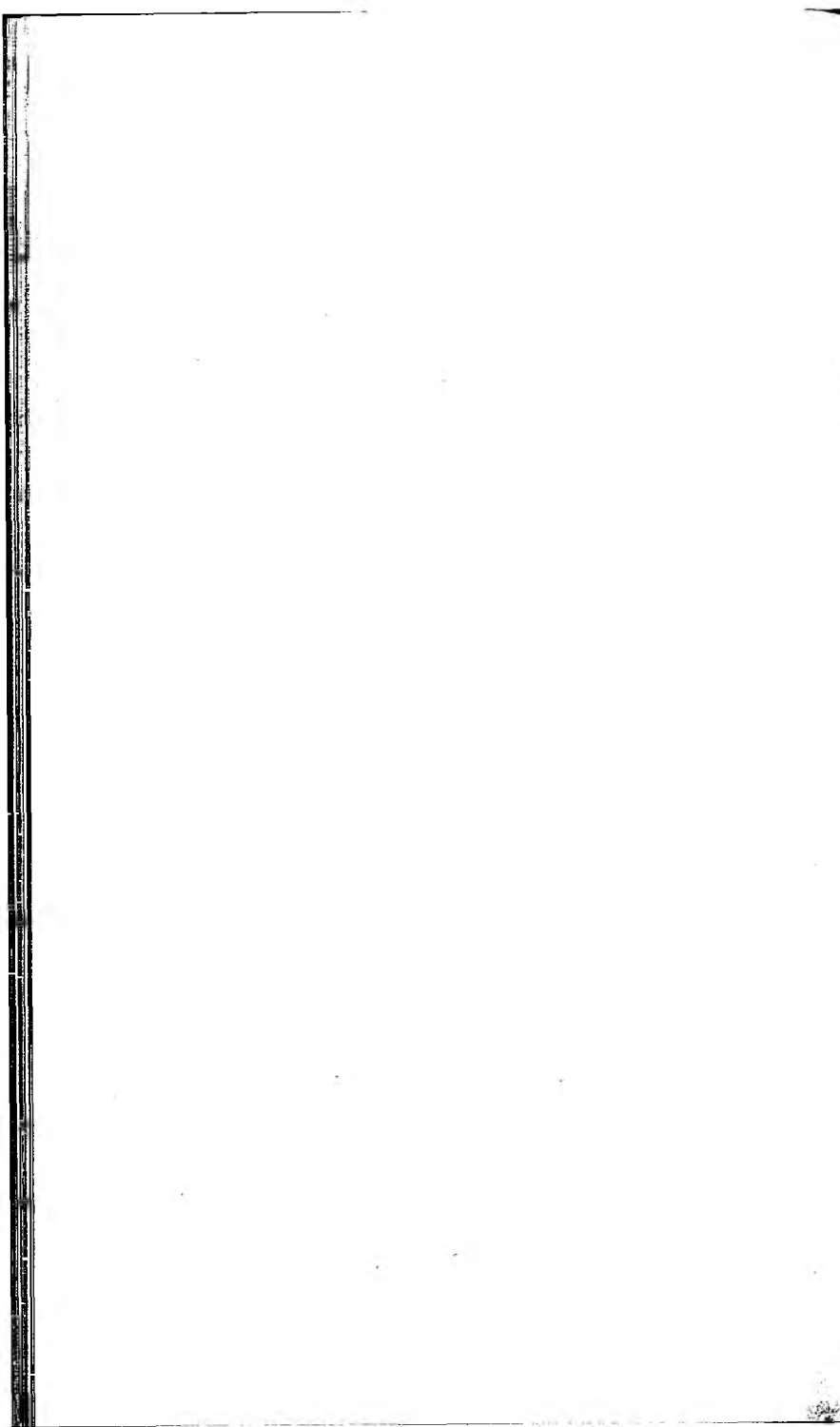
2. Duyduk duymadık demeyin ha altıparmak çocuklar
Tam da kalfalığa giderken lekelenir çıraklar
Uyurlarken dahi o parmaklarındadır yüksükleri
Parça başı dikişler çıkabilir diye düşlerde

Kimbilir kaç şiidir kamburu göğsünde bir çocuk
Bir silkinecek ve bütün askerî okullara girecek
Karartma benizli bir roman çocuğu arkadaşı da
Demirkapı dolaylarında asker—sivil terzisi olur

3. Ali Korna kâğıdına basılmış parlak çocuklar ise
İstanbul padişahlarına çıkartılırlar beş numara
— iyi mi?

II

YAZI ŞIIRLER

ARTIK ATINDAN INMEDEN SEVIŞMEYE
ALIŞMALISIN

«İşte bir Bok Ana ki kızlarını sünnet etmiş. Bir ölünün (*) kulağım dinlemesinler sıkı ağız. Bir karının oğlunu diriltmesinler dul.

(*) Amber içinde saklı bir ölünün atlarla geçen kimsesiz oğlanlığı.

Bir talikayla getirirler Niyazi adında bir geyiğin çektiği. Buz tutmuş bir delikanlıdır iyi gözlü dilsiz. Makedonya'da (*) düşünülmiyen.

(*) Makedonya ay bir köpekle çıkmış uluyordu.

Hırçın bir belleği sergileyebilir bir gizli kapak (*). Bin lacivert güvercinle. Kasabalar kapanmıştır ve bir postnişinden korkulur.»

(*) Kentlilerin mutluluğu öldürülür içindir.

HANGI ŐİR TOPAL ÇOCUKLARINI TOPLAR
SOKAKTAN?

«İşte şom büzüklü Manoli (*). Uzlaşmaz tutkusu
değişim. Kulağının arkasında bir bülbül çitat. Kar-
gir bir kilisesi var. Tahta bir çan.

(*) Sarı devletin kira evinde oturur.

Boylu boslu bir mutsuzluğu geçirmiş ele. Nakışlı bir tavanı delip ölülerin salısı. Topuđunun üzerinde döner (*).

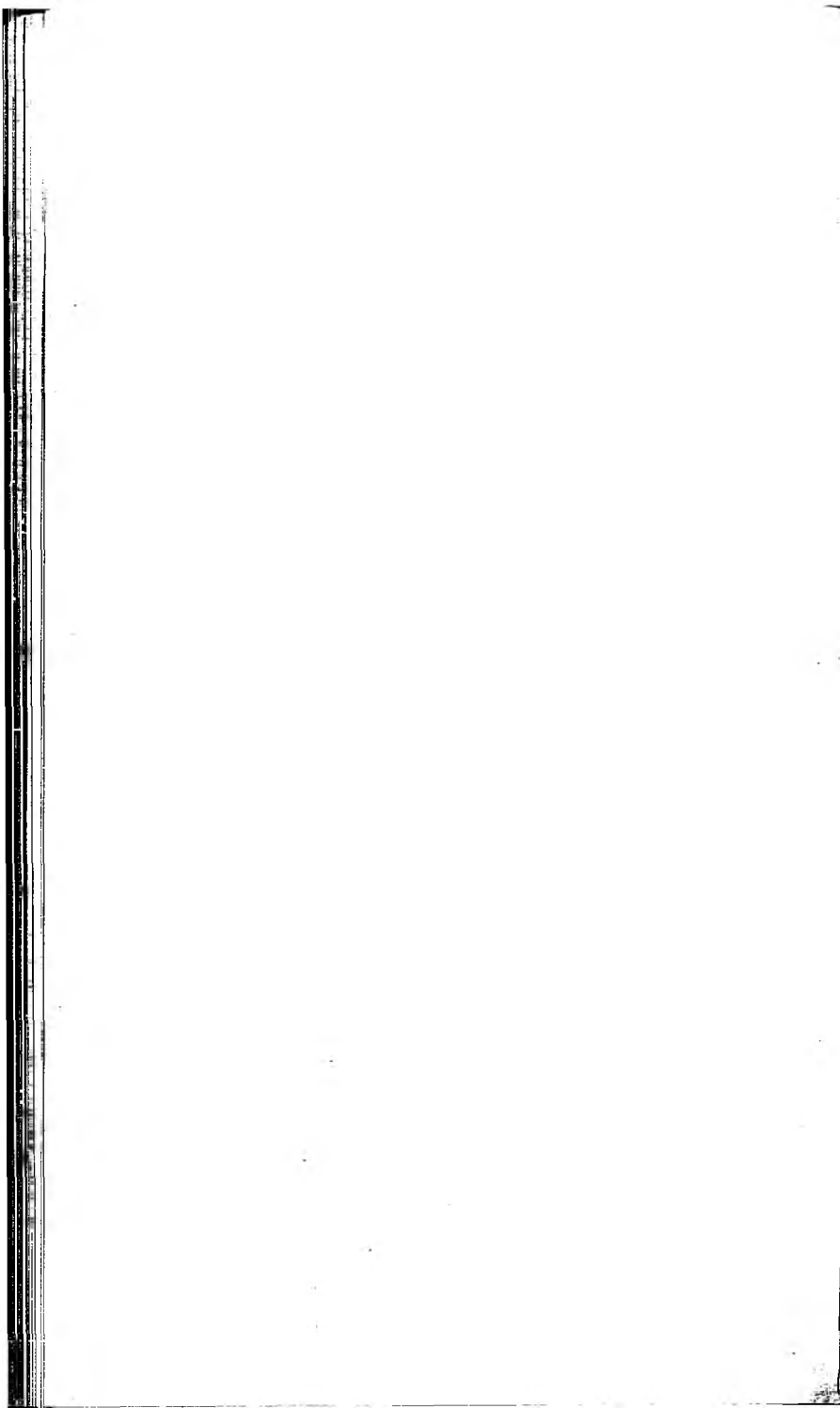
(*) Umulmadık bir ayrıntı alır götürürdü nerelere.

Çürüğe çıkarılacak bir tümce: Saçları kurşun ağırlıklı Ustangul Türkçesi. Yerine, çözülmez karmaşıklığı bir halk şenliği (*).

(* Gözü akmış bir çocuk elinden bir resim.

III

DİPYAZARLARI

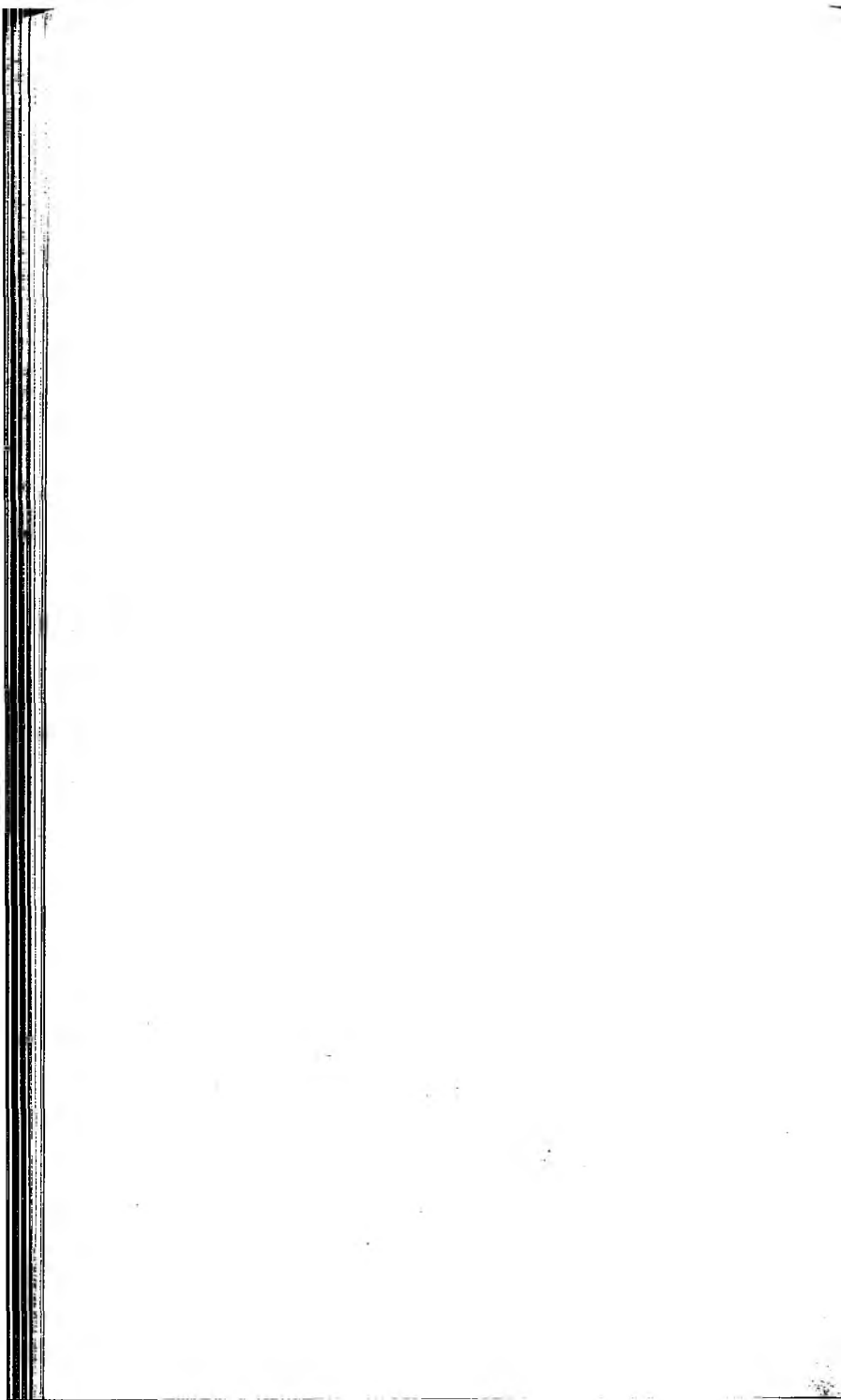
ŒİR ALINLIKLARI ÜZERİNE

Irmakları, hiç kesilmeden, kaynaklarına kadar yüzüyor, bir yandan da, kutudaki tek renk karayla, bir masala çalışıyordu, alınlığı şöyle: *Maverainnehir Padişahı*, oyunsu, Şehrazat erkek, ezberlettirmiştir kendine, saklıyor.

Ve, insan ruhunun, kıtlık içre, belki yeryüzünün yalnız Orta Doğu'sunda, beslenmeden, birkaç yüzyıl yaşayabilen, umuduyla açarak biraz, külrengi bir masal da tasarlıyordu, onun alınlığıysa şöyle: *Çocuk Çocuk İçinde*, bileziği takılmış, çocukların bile, eğilip diplerini göremediği ancak baş ağır çekip kaç masal düşünülünce suyu içilebilen bir kuyu .

Şiir alınlıkları, nedense, şiirin bağrından koparı-
lıp başa konulmuş dizeler sanılır hep, değildir. Şiir
alınlıkları yukarı kaçan çocuk yüzleridir, okulların
giriş sınavlarını kazanamayıp, önce kamuya karşı
diktreş olduklarından intihara, yetiştirme yurtları-
na, sözde açık Kalaba'lara, sonra da tabiata karşı
geldiklerinden bacakları koparılmaya, boğulmaya,
ölüme yargılanmalarından başka bir nedenle, derin
adları, güzel anlamlı bakışlarıyla gazetelere geçme-
yen.

Bu yazıda bile, burnunu bir parmağa karıştır-
tan, zalim bir kamu çiçeğinin bozduğu bir çocuk yü-
zü, yukarı kaçtığından, onun boş bıraktığı soğan
mürekkebiyle yazılmış sırayı, ateşi olanlar yakıp
görürler ve utanırlar mı? Çağdaş bir masal babası
yerinize utanıyor.

ÖLÜMÜN ARKASINDAN KONUŞMAK

Bilirsiniz ya da bilmezsiniz, öz çocuklarını boğduğu için herhalde, görkemli olduğu söylenen geçmiş, hele bir imparatorluksa, içinde taşıdığı hüsnü kuruntuyu, gerçekte sevmekten, güzel uzunken kırılmış kısa kirpikli sanata büründürerek, bir tarikat anlaşmazlığından Nusaybin'e, bir tahttan indirilerek Selanik'e, bir eprimekten İskenderiye'ye sürgünlere gönderilmiş, kafası ipek kılıçla kesilmiş, tuğraları alçılarla örtülmüş, çocuk paşaların ilk kaymaktabağı Kanunu esasileri hamamname olarak kütüphanelere, Serez'den çinkolanmış sandukada taşınmış bir ermiş kemik olarak değil de, Yedikule zindanlarından getirilmiş iskelet olarak hazirelere, pejmürde bir feylesofun Gelibolu'da Hamza koyunda ciğerlerine çektiği nefes olarak zaviyelere, kimi sayfaları şehzadelerce koparılıp atılmış surnameler olarak saraylara, yanına bir ibrik bir seccade bir Muhammediye almasına göz yumulan bir kalebent olarak hisarlara kapatılmış olsa bile, cumhuriyetlerin, kendisinden sonraki tarihsel ulamların, basamakların, süreçlerin peşini bırakmaz. Aylığını aldırma için mührünü gönderir. Pişkindir. Ne hacıyatmazdır. Ben

senin atalığın değil miyim? Aslını inkâr eden ha-ramzadedir! güftesini, artık kullanılmayan bir ma-kamda, sahibinin sesi plaklara okur ve aynı marka fonograftan, borunun ağzına kulağım vererek din-ler. Sebah'da resim çektirir. Nesnel bir olgudur bu. Çünkü, ölümünden sonra da toplumsal köklersiz, bir-çok insan yüzyılı yaşayabilen tek yaratış sanattır.

Şimdi, bugünlerde de, cumhuriyete, kentimize bir köçek gönderilmiştir: Geleneksel sanatlar. Mol-laların lakırdısıdır. Hal ve gidişine, her anlamdaki evde kalmışlıklarını yüzlerine vurduğu için, sıfır ver-dikleri çağdaş sanatlara, özellikle şiire karşı çıkış-larının, insanı bir ömür boyu güldürecek önerileri-dir, ki, ilk elde eytişimsel değişime aykırıdır, bu söz her dile çevrilebilir de onların diline çevrilemez, sonra da, zayıf akıl erdirmelerinin, orta irfanları-nın tescilidir ve kalplerinin küt faşizm küt inifratçı-lık attığının. Dangalaklar kafalarının kayıtlarını ya-nık saraylara yaptırmaya alışmışlardır. Bildiğimiz kuraldır, sanatları imgelemsiz, açılımsız, köksüz kimesneler, kırkından sonra böyle bir kök aramaya kalkışırılar, meyan kökü, hazırlayın! ben de geliyo-rum! Bütün gençliklerini boşa akıtmışlardır, topra-ğa çünkü.

Siyasal komşular, toplumsal arkadaşlar ve üre-tim ilişkileri değişmedi mi yoksa hiç? ipek böceği yetiştiricileri nerede? ya dut ağaçları? hazıranda vu-ruluncaya tutuklanıncaya işkence edilinceye kadar, gece vardiyalarında çalışmıyorlar mıydı onlar? ha? yapay ipek fabrikalarında .

Biz dragomanların cumhuriyetinden de öte, bir yetkinliğe doğru, temelin getireceği düzayak tertemiz çivit badanalı avadanlıklı bir cumhuriyete çalışırken, bu sefineye de ne oluyor? İç ve dış talanın tezgâhlarında denize indirilmiş Yorikke! İki başlı bir dizgenin zurnası ananevî sanat! İmparatorluğun mehri müeccelini vermemiş miyiz yoksa? Nesnel olguya nesnel karşılık şudur: Her delikanlı cumhuriyet — bundan gönenmeliyizdir — yaşıtı kızlarla çağdaşı arkadaşlarıyla meşrebine göre düşüp kalkacaktır, gerekirse kılıç kında yakalanacaktır. Cumhuriyetin en korkunç günahları dahi imparatorluğu ilgilenmez. Halkın, bütün imparatorluk boyunca, yüz yıllar dokuduğu özelliklerinden başkası, eksendeki birisi ya da, devletten hoşlanmaması, binlerce mezraaya kaçmasıdır; bu olgunun tersini siz kime yutturursunuz. Çok sonraları, batılılaşalım gülelim eğlenelimcileri, sonucu kendileri hazırladıkları halde, şaşkırtan şey, halkı devleti kendisine en az hissettirebilecek düşmanlarıyla bile işbirliğine iten neden bu değil midir? biraz bir yanıyla da, katlanarak.

İnsanların hukukunda baba oğlu red edebiliyorsa, oğul da babayı red edecektir. Hem emlak sahibi aportlar, hem tımar sahibi kıtmirler, gidip uzak çevrelerini dolaşırlarsa, halkın, oğulların babalarını kendi elleriyle yıkayıp gömdüklerini göreceklerdir.

Toplumun tutucu güdülerini beslemek üzere, zihinsel gevşeklikleri yüzünden, kendilerini ilerici uçlardanmış sayarak, şıpsak ihanetin yeni nitelendirilmesi olan sınıf değiştirmek eğilimini, belki de eğsiniimini, böğürlerinde taşıyarak, sahhaflarda, «*Eski harflerle kalb ağrısı var mı?*» diye aranan, bir ayakları çıkarlarının ve pis ölümlerinin çukurundaki ihtiyarlar gençlere böyle tafra satmak isterler. Sorun, eskidir kardeşler, yeni hiç değildir, Ömer Lütfü Barkan filân okunduktan sonra başlamamıştır. Asıl Tanzimat'ın ilânından bu yana, kalemevendileri arasında tartışılır olmuştur. Eshabı mesalih bitsin bekler, Reşit Paşa küçük müydü? büyük müydü? uzun açık görüşmeleri, Hacivat'la Karagöz'ün kavgası, iki beylerbeyinin ağız dalaşı, Rumeli ve Anadolu. Evet, فرمان Gülhane kahvehanesinde Hacivatca okunurken, Karagöz aznif oynamayı kesmemiştir. Peki, öteki kiraathaneler açılırken, amuda kalkmayı genelgeçer değerleri ters çevirmek sayıp, karşısında görünme numaralarını sürdürenleri, bir zaman atlama-sıyla, o günlere götürdüğümüzde hamamda külhanda çalışmışlıklarını gizleyen Alili Kemal olarak bulmaz mıyız sanıyorsunuz. Anadolu'da her yeni düşünce, geç, erken, vaktinin hoşgörüsüne göre konumu ne olursa olsun, ilk bir on yıl, çeyrek yüzyıl, her neyse işte o kadar, gâvurluktur. Ama siz merak etmeyin hiç, bekleyin, sonra hemen ulusallaşır, yabancılığı yabancılığı unutulur, bir vasi ve rahim topraktır bu, gelenekler içindeki asık suratlı kazıklı rüşvetli yerini alır, kosavahlığı, manastırlılığı unutulur gider, şecere hiç akla gelmeden kullanılır, iskele, çeşme, sokak, okul vs. adı olur. İtler kente gidicek Farsca ürürmüş eskiden, şimdi hem İngilizce hem Osmanlıca ürüyor.

Bu topraklarda, Çatalhöyük'den, başkent Sirkeci'ye kadar, iyi sanat, çağdaş sanatlar, biçimi değişir özü değişmez bir ilke gereğince, bütün geçmiş değerlere, değerse, gizli göndermelerini, onlardan açık alıntılarını zaten yapıyordur. Körler köyünde oturanlar, yanlış batı kulüplerine karşı, doğu tekkeleri kurmak, çileden geçmeden postnişin olmak kestirmelerini düşlemeleri nedeniyle, çağdaşlarım okuyamamışlardır ve bütün sol kolları kesiktir. Hoşgörüsüzlüğün takma adı olan hoşgörünün her çağdaki her toplumdaki dikenli sınırını, işte bu kimesneler çizerler, biz bu sınırın herhalükarda aşılması ve zorlanmasından yanayızdır, her iki kesim ve uç için.

Hiç bütünlenmiş bir sürecin bir daha yeniden diriltilebildiği görülümüş müdür? Tedavülden çekilmiş paralara bakırcılarda dahi raslanmıyor. Bir üretim ilişkileri bütününün bir parçası divandı sedirdi diyerek, bitmiş bir aşkın göğsünden koparılabilir mi?

Evet, açıl Doğu açıl! Doğu açılsın, Doğu açılacak elbette. Ama yeni bir Akdenizli der ki, hem yeni ayna, hem yeni divanilere, Doğuya doğru fazla giden, coğrafya yüzünden, batıya düşer. Terside de geçerlidir bunun.

İster Hacivat'ın, ister Karagöz'ün olsun, ölü bir altyapıya dayandığı için, birbirinin tersi olmaktan öte, bir anlamı, karşıtların çatışması olmayan bu düşünceler, topraklarda, halkın arasında, bir halife, bir oğul bırakmayacaktır, bırakmıyor. Halk kendi sürecini kendi yaratmak üzere ırmak ağızlarında toplanmaya başlamıştır, deltalarda yatıyor çoluk çocuk. Şairler de şiirlerin denizlere döküldükleri bu yerlerde, ayakta. İrmaklar tersine akıtıldığı sabah, ayaklar baş olacak, başlar ayak, hangi kaynaklara gidileceğini biliyor halk.

Ancak rûmun şuarası ölümün arkasından konuşur!